verksamhetsberättelse
2009

bokslut 2009 • budget 2010 • verksamhetsplan 2010

Nykterhetsdemonstration i Östersund vid förra sekelskiftet. Foto: Jamtli

förenings arkivet i Jämtlands län
Arkivvägen 1, 831 31 Östersund Telefon 063-77 64 20 Fax 010-476 89 20
www.faj.se foreningsarkivet@faj.se Besöksadress Landsarkivet, Arkivvägen 1

Föreningsarkivet i Jämtlands län
Verksamhetsberättelse 2009

Styrelsen för Föreningsarkivet i Jämtlands län får härmed lämna följande berättelse för verksamhetsåret 2009.

Medlemmar

Under året har Föreningsarkivet fått 5 nya medlemmar och hade vid 2009 års utgång 475 medlemmar, varav 87 distriktsorganisationer, 384 lokala organisationer samt 4 stödmedlemmar. 11 föreningar har lagts ned eller upphört med medlemskapet. En lista över föreningens medlemmar återfinns i slutet av verksamhetsberättelsen.

Representantskap och möten

Årsmötet hölls på Folkets Hus, Östersund den 27 april 2009. I mötet deltog 68 personer, varav 48 ombud. Som mötesordförande fungerade Kjell Svantesson, ABF-JH.
Styrelsen har under året haft 5 möten, varav ett möte ägde rum på Höggårdens bygdegårdsförening, Höglunda.

Arbetsutskottet har haft sammanlagt 5 möten.

Styrelsen har under året haft följande sammansättning:

Ordinarie ledamöter:

Bengt Bergqvist	Socialdemokraterna i Jämtlands län	*ordf.*
Nils-Erik Jordahl	Unga Örnar i Jämtlands län	*v. ordf.*
/Gertrud Ståhlemar	Kommunförbundet, Jämtlands län	
Göran Lidström	SISU	*kassör*
Gunnel Backlund	IOGT-NTO	
Inga-Karin Bergman	Vänsterpartiet	
Mats Borgström	ABF-JH	
Ulla-Britt Brandt	Centerpartiet i Jämtlands län	
Monica Henriksson	Centerpartiet i Jämtlands län	
John-Erik Johansson	LRF	

Representanter för Kommunförbundet i Jämtlands län samt Jämtlands läns landsting:

Gertrud Ståhlemar	Kommunförbundet, Jämtlands län
Siw Lundkvist	Jämtlands läns landsting

Adjungerad:

Eva Sjögren-Zipsane	Landsarkivet i Östersund, adjungerad ledamot

Suppleanter:

Sonja Olausson Hestner	Heimbygda
Lars Oskarsson	Handikappsamverkan
Solweig Reichenberg	Socialdemokraterna i Jämtlands län
Harriet Svaleryd	Socialdemokraterna i Jämtlands län
Börje Frisk/Gunnar Dovner	Jämtlands läns landsting
Eva Marie Sahlin	Landsarkivet i Östersund, adjungerad ledamot

Revisorer:

Ordinarie revisorer:	*Suppleanter:*
Staffan Ekström	Torsten Olofsson
Mona Modin	Eva Britt Johansson

Valberedning:

Valberedning inför årsmötet 2009

Stefan Fax	ABF, sammankallande
May Johansson	LRF
Gudrun Belin	Socialdemokraterna i Berg

Personal

Arkivet har under året haft en personal på 3 personer med fast anställning, 1 person som varit projektanställd, samt 1 praktikant.

Fast anställda

Karin Tegenborg Falkdalen, arkivchef 100%
Gun Lindström-Arver, arkivarie 100%
Jim Hedlund, arkivpedagog 50%

Projektanställd

Margareta Olsson, arkivassistent (1/3 2009-)

Praktikant

Alexandra Boije af Gennäs (30/9 2009-)

Lokaler

Föreningsarkivet har sin huvuddepå förlagd till Landsarkivet i Östersund och disponerar där kontor, arkivutrymmen, uppacknings- och saneringsrum, personalrum, forskarsal samt föreläsningssal. Därtill hyr Föreningsarkivet ytterligare arkivutrymme i Landsarkivets depå i Skattehuset, Östersund.

Frågan om utbyggnaden av Landsarkivets lokaler och skapandet av ett ”Arkivens hus” har inte fått någon lösning under 2009, eftersom byggkostnaderna har varit fortsatt höga. Frågan är således fortfarande aktuell.

Samlingar

Arkivet har under året mottagit leveranser från 106 arkivbildare, varav 30 var nya och 76 var tillägg till tidigare levererade arkiv.

Av nya leveranser kan nämnas:

– Högerns kvinnoförening i Sveg
– Institutet för forntida teknik, IFT
– Hafsnäs Arbetarekommun
– JIDCA, Jämtlandsgruppen för internationellt samarbete
– Jämtland Härjedalens Älghundklubb
– Mittsvenska ridsportförbundet
– PRO Körfältet
– Telia Idrott och Fritid, TIF Östersund
– Åreföretagarna
– Östersunds manliga gymnastikförening, ÖMGF

Av tilläggsleveranser kan nämnas:

– Humanistiska föreningen i Östersund
– Hållands folkhögskola
– Jämtland-Härjedalens Basketdistriktsförbund (BDF)
– Jämtland-Härjedalens Gymnastikförbund
– Jämtlands läns SSU-distrikt
– Kvarnsjö byggnads- och badhusförening u.p.a.
– Logen nr 698 / 3645 Gesund av IOGT, Borglunda
– Ragunda hembygdsförening
– Åre slalomklubb
– Östersunds teaterförening

Under året har sammanlagt 40 arkiv förtecknats, varav 25 är nya förteckningar och 15 är omförteckningar som gjorts efter tilläggsleveranser.

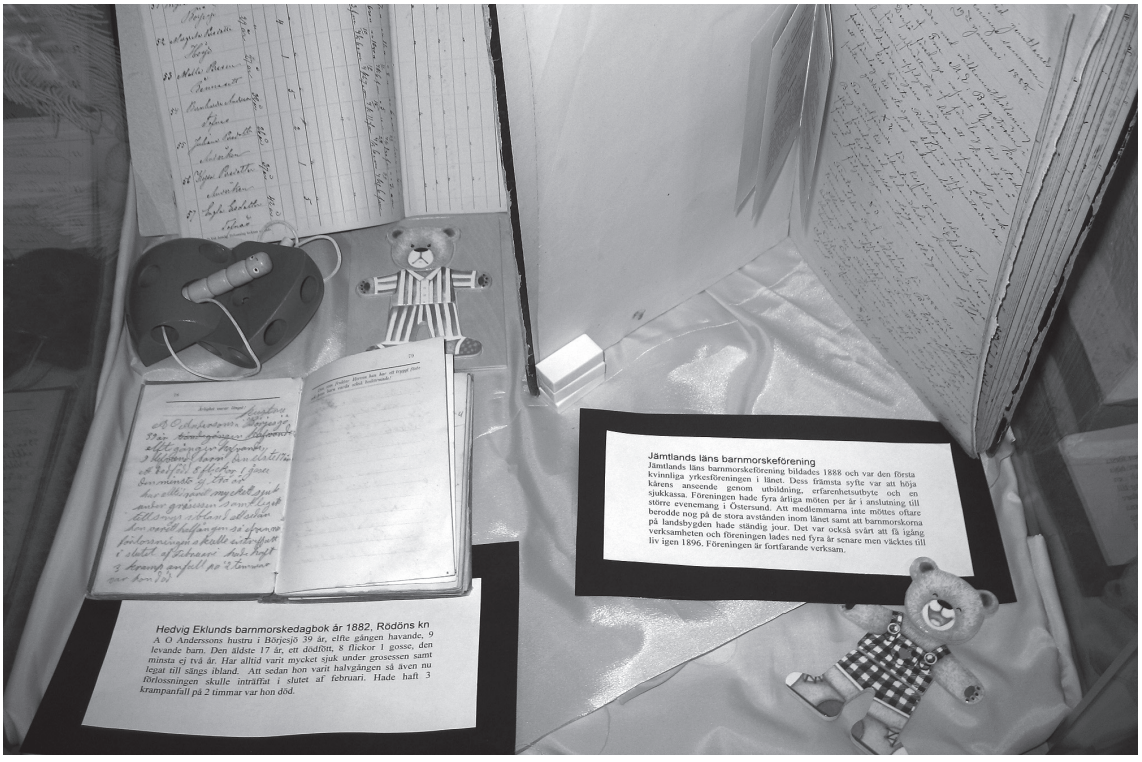
Föreningsarkivet har nu material bevarat från sammanlagt 4 153 olika arkivbildare. Under året har föremålssamlingen ökat med 36 nummer och är nu sammanlagt uppe i 4 937 föremål. Två större samlingar av teater- och bioaffischer (ca 800 st) har levererats under 2009.

Besök, utlån och programverksamhet

Tack vare arkivens gemensamma satsning på program- och skolverksamhet har Föreningsarkivet och Landsarkivet under 2009 på nytt slagit besöksrekord med totalt 6 373 besökare (varav 304 besök gällde folkbokföringsärenden, LAFF). Är det ett trendbrott vi ser? Antalet deltagare i arkivens utåtriktade- och pedagogiska verksamhet översteg för första gången antalet besökare i den gemensamma forskarsalen. Den utåtriktade verksamheten hade 3 363 deltagare (program- och skolverksamhet) medan forskarsalen besöktes av 2 551 personer. Sammanlagt utlånades 525 volymer från Föreningsarkivet 2009, vilket är en ökning jämfört med året innan.

Under rubriken ”Arkivet som mötesplats” har de båda arkiven arrangerat 23 offentliga program med föredrag, workshops, historieverkstäder och kurser under 2009. Programverksamheten hade 353 besökare. Föreningsarkivet höll bland annat föredrag om kvinnliga fotografer och storstrejken 1909 samt anordnade workshopen ”Under vajande fanor”. Liksom tidigare år var den årliga stadsvandringen i Östersund där vi följde i intressanta föreningars och människors fotspår en uppskattad programpunkt. Under årets upplaga berättade vi bland annat mera om militärer, godtemplare och dagisbarn från förr.

Under året fortsatte satsningen på ”after work” som riktar sig till seniorer och dagledigа i länet. Projektet är ett samarbete mellan Föreningsarkivet, Landsarkivet, Birka och Jamtli. Under tio eftermiddagar på våren respektive hösten kunde deltagarna ta del av olika föredrag, visningar, föreställningar o.s.v. och även själva prova på saker med an-

2009 års tema för arkivens natt & dag var ”på liv och död i arkiven”. Föreningsarkivet berättade bland annat mer om den äldsta kvinnliga fackföreningen i länet, Jämtlands läns barnmorskeförening.

knytning till de olika aktiviteterna. 485 personer deltog i programmet. Föreningsarkivet medverkade bland annat i programpunkterna ”Bilderna berättar”, ”Upp till kamp” och ”Småskaligt mathantverk”.

Den 13-14 november 2009 var det återigen dags för ”Arkivens natt & dag” där årets tema var ”På liv och död i arkiven”. Detta satte sin prägel på såväl program och utställningar. På fredagskvällen, då vi framför allt riktade oss mot barnfamiljer, anordnade vi en spöklabyrint med spökhistorier, i arkivfiket bjöds på spökmaränger, medan man i pappslöjden både kunde tillverka begravningskonfekt och änglar. Temat återkom i utställningar där vi berättade om Barnmorskeföreningen, Rädda barnen, Amnesty International och Röda korsets verksamhet samt sorgestandarens funktion. Dagen därpå hade arkiven öppet som vanligt för forskning och visningar. Samma dag presenterade vi projektet om kvinnliga mathantverkare i Jämtlands län. Vi hade bjudit in ett par mathantverkare som berättade om livet som företagare, om sina drivkrafter och framtidsplaner. De bjöd också på smakprover. Även årets upplaga av arkivens natt var ett samarbete med Jamtli. Sammanlagt hade Arkivens natt & dag 198 besökare.

Personalen spökar på arkivens natt.

Änglar gör begravningskonfekt under arkivens natt.

Dokumentation och publikation

Under 2009 har vi tack vare projektbidrag från Riksarkivets nämnd för enskilda arkiv drivit två projekt. Det första har haft till syfte att tillgängliggöra arkivets samling av fanor och standar, dels genom dokumentation av fanornas historia, tillkomst och användningsområden, dels genom digital fotografering. Projektet har under året resulterat i föredrag, workshops och artiklar.

I det andra projektet har vi inventerat, samlat in, dokumenterat och tillgängliggjort kvinnlig företagsamhet inom småskaligt mathantverk i Jämtlands län. Projektet har utmynnat i en rapport, samt i flera publika aktiviteter under hösten. Projektet har varit ett samarbete mellan Föreningsarkivet i Jämtlands län och Landsarkivet i Östersund.

För att sprida information om och stimulera till forskning på våra samlingar har vi under 2009 publicerat fyra artiklar i lokalhistoriska tidskrifter och bidragit med material till ytterligare ett par.

Standar, Logen nr 252 Bore av IOGT. Bore var den andra IOGT-föreningen som bildades i Östersund. Föreningsarkivet fick standaret i gåva från Föreningen Gamla Östersund i samband med dokumentationsprojektet av arkivets samling av fanor och standar.

Smaklustmässan i Stockholm var en av de aktiviteter som dokumenterades i projektet om kvinnliga mathantverkare.

Utställningar och marknadsföring

Ett antal utställningar med material från Föreningsarkivet har producerats under 2009:

– Presentation av vårprogrammet 2009, Landsarkivet/Föreningsarkivet.

– Kvinnliga mathantverkare (fotoutställning med fotografier tagna i samband med projektet om kvinnlig företagsamhet inom småskaligt mathantverk), Landsarkivet/Föreningsarkivet.

– Hungerstandaret från Järpen arbetarekommun (i samband med besök i Åre kommun), Järpen.

– På liv och död i arkiven (i samband med Arkivens natt & dag), Landsarkivet/Föreningsarkivet.

Kurser, fältarbete och studiebesök

Föreningsarkivet har under året gjort två kommunbesök. I maj besökte vi Strömsunds och i oktober Åre kommun för att träffa medlemsföreningar och ge råd och tips om hur man bäst tar hand om sina föreningshandlingar. Utöver de föreningar vi träffade i samband med kommunbesöken har vi besökt bland annat Scouterna i Östersund och PRO Körfältet för att på plats hjälpa föreningarna med frågor rörande arkivering och dokumenthantering.

Vid ett tillfälle höll vi också kursen ”Ordning och reda på papperen”, vilken lockade både gamla och nya medlemmar . Vi har också tagit emot flera studiebesök på arkivet där vi visat våra samlingar och berättat om vår verksamhet. Bland annat har Föreningen Gamla Östersund, Idrottshistoriska föreningen och Centerpartiet i Jämtlands län besökt oss. Vi har även arrangerat en workshop för avdelningen Vård och samlingar, Jamtli. Den hade till syfte att se hur arkivets respektive museets samlingar kunde berika varandra.

Gun Lindström-Arver träffar medlemmar under kommunbesöket i Järpen, oktober 2009.

Arkivpedagogik

Den pedagogiska verksamheten har även under 2009 varit mycket framgångsrik med nya besöksrekord. Vår arkivpedagog har tagit emot 2060 elever på arkivet och träffat ytterligare 428 ute på skolbesök i länets kommuner. Programmet ”Vi hittade en dagbok”, som bygger på den 12-åriga Ida Larssons dagbok från år 1905, har också detta år varit mycket populärt bland skolorna.

En av de elevgrupper Jim Hedlund tog emot under 2009.

Under 2009 var det premiär för det digitala läromedlet ”Folk i rörelse” (www.folkirorelse.se), där dokument från föreningsarkiv runt om i landet skildrar demokratins och folkrörelsernas framväxt i Sverige.

Nordiskt centrum för kulturarvspedagogik

Den gemensamma pedagogiska satsning som bedrivs i samverkan med Landsarkivet i Östersund och Jamtli under namnet Nordiskt centrum för kulturarvspedagogik (NCK) har fortsatt under 2009. NCK finansieras med hjälp av medel från Östersunds kommun och Jämtlands läns landsting. Verksamheten har haft två anställda, en forskarassistent och en informatör, och innefattar konferenser, seminarier, forskningsprogram och informationsverksamhet.

I sedvanlig ordning hölls i februari NCK:s årliga konferens med deltagare från arkiv-, musei-, konstmusei- och kulturmiljösektorn i Norden. Årets tema var ”Det är aldrig för sent: Kulturarv och lärande i tredje och fjärde åldern”. I december arrangerades ett femte seminarium med inriktning på vuxnas lärande och kulturarvspedagogik med deltagare från de kulturarvsinstitutioner som ingår i NCK:s nätverk runt om i Norden. I samband med detta hölls också en upptakt av ett nytt, tvåårigt NCK-projekt ”Heritage Learning Outcome in the Nordic and Baltic area”.

Slutord

Föreningsarkivet kan se tillbaka på ett aktivt år med ytterligare satsningar på utåtriktad och arkivpedagogisk verksamhet, riktad mot barn, unga och seniorer. Den ordinarie basverksamheten bekostas av medel från Landstinget i Jämtlands län, Kommunförbundet i Jämtlands län samt Riksarkivets nämnd för enskilda arkiv. Föreningsarkivet och dess styrelse vill passa på tillfället att tacka alla dessa bidragsgivare.

Föreningsarkivet vill också rikta ett stort och uppriktigt tack till Landsarkivet i Östersund och dess personal för ett mycket gott samarbete under året som gått. Utan den samverkan som råder mellan de båda arkiven, vad gäller lokaler, personal och verksamhet, skulle Föreningsarkivet ha mycket små möjligheter att driva den framgångsrika utåtriktade verksamhet som nu erbjuds allmänheten.

Slutligen vill styrelsen framföra sitt varma tack till alla medlemsorganisationer och till Föreningsarkivets kunniga och engagerade personal, såväl till fast anställda som tillfälligt anställda, för deras fina arbetsinsatser under året.

Bengt Bergqvist	Göran Lidström	Gertrud Ståhlemar
Gunnel Backlund	Inga-Karin Bergman	Mats Borgström
Ulla-Britt Brandt	Monica Henriksson	John-Erik Johansson
Siw Lundkvist	Eva Sjögren-Zipsane	

e.u. / Karin Tegenborg Falkdalen, arkivchef